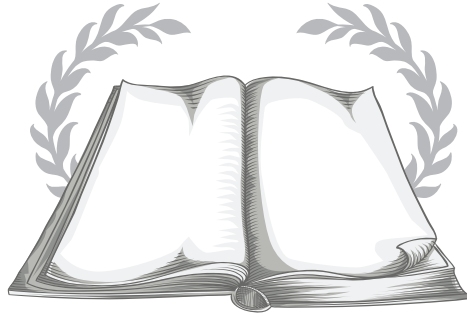

GYÜLEKEZETI
SZERTARTÁSOK *a*
SZCIENTOLÓGIA
EGYHÁZBAN

BRYAN R. WILSON, PH. D.
NYUGALMAZOTT MUNKATÁRS

OXFORDI EGYETEM
ANGLIA

2002. FEBRUÁR 8.

GYÜLEKEZETI
SZERTARTÁSOK *a*
SZCIENTOLÓGIA
EGYHÁZBAN

GYÜLEKEZETI SZERTARTÁSOK *a* SZCIENTOLÓGIA EGYHÁZBAN

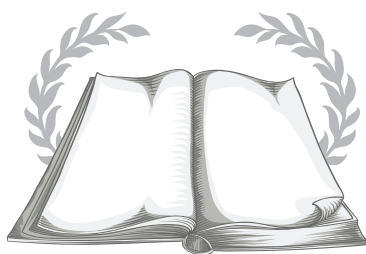
BRYAN R. WILSON, PH. D.
NYUGALMAZOTT MUNKATÁRS
OXFORDI EGYETEM
ANGLIA

2002. FEBRUÁR 8.

1. Felkértek, hogy vizsgáljam meg, hogyan vezetik le napjainkban a gyülekezeti szertartásokat a Szcientológia Egyházban, értékeljem ki ezeket a szertartásokat a Fellebbviteli Bíróság által az *R kontra Anyakönyvi Hivatalvezető ex parte Segerdal* ügyben 1970-ben kiadott végzés fényében, és ugyanazokat a kritériumokat szem előtt tartva vessem össze a Szcientológia vallási szertartásait más olyan felekezetekéivel, amelyek jelen pillanatban rendelkeznek a néesség-nyilvántartás által bejegyzett vallási imádati helyekkel.

A SZCIENTOLÓGIA GYÜLEKEZETI SZERTARTÁSAI

2. Bármely megfigyelő számára azonnal nyilvánvalóvá válik a köszönetnyilvánítás örömteli hangulata, amely a Szcientológia vasárnapi szertartásait és péntek esti

találkozóit jellemzi. A pénteki találkozók emlékeztetnek a bizonyos – főként egyesült államokbeli – keresztény felekezetekben népszerű hitvalló találkozók egy kötetlen változatára: ilyenek például a keresztény tudomány egyház által támogatott alkalmak, bár azok ennél higgadtabbak.

3. A Szcientológia Egyházban egy egyházi szertartásból szinte teljesen hiányoznak a képek, az ikonok vagy a vallási imádat más járulékos elemei, amelyek a keresztény hagyományokban a hódolat szerves részeivé váltak. Az egyik megkülönböztetett jelkép a jellegzetes nyolcágú kereszt, amelyet az Egyház hivatalos irodalmában ábrázolnak. A kereszt része a Szcientológia-lelkészek szertartási öltözetének is, medálként viselve, de az egyéb ilyen dekoratív szimbólumok ritkák, és inkább csak az identitás megjelölésére szolgáló jelvények, amelyeket mértékkel használnak.
4. Az Egyház hitvallása, amelyet az alapító, L. Ron Hubbard fogalmazott meg, egy Szcientológia-szertartás orientációs pontja. Isten törvényeire hivatkozva kijelenti, hogy az ember meghatározott számú joggal van felruházva, és kijelenti, hogy ezeket a jogokat Isten tartja fenn, azzal a céllal, hogy az embert teljes szabadságban részesíthesse.
5. A szcientológiai szertartás végzése során a domináns szerepet az igehirdetés kapja, amely hagyományosan az amerikai protestantizmus központi eleme. A Szcientológia-egyházakban az ígét nem a keresztény szentírásokból merítik, hanem L. Ron Hubbardnak, az Egyház alapítójának az írásaiból és előadásaiból. A prédikáció a központi esemény a mozgalom tanításainak kifejtésére. Hubbard prédikációk egész sorát hagyományozta egyházaira, amelyek közül a lelkész mindig kiválaszthat egyet a vasárnapi szertartáshoz. Néha prédikáció helyett egy Hubbard által tartott előadás hangfelvételét is lejátszhatják. Az előre összeállított prédikációk nem kizárólag a Szcientológiára jellemzők: más felekezetekben is fellelhetők, amire jó példa a keresztény tudomány.
6. A szertartások egy imával zárulnak, amelyet úgy adnak elő, mint esdeklést Istenhez, hogy járjon közben az ember ügyeiben, és segítsen megszabadulni az anyagi világ csapdájából. Az Istentől való függés világosan látható abban a kijelentésben, hogy az emberben rejlő lehetőségek Istentől származnak, és világos, hogy az emberben rejlő lehetőségeket Istentől valónak nevezve a szcientológusok a Legfelsőbb Lényt tartják a jóllét vitathatatlan forrásának és a törekvéseikhez szolgáló modellnek. Az Isten iránti tisztelet kimondatlanul benne van abban, ahogy elismerik tekintélyét „az univerzum teremtője”-ként.

MI A VALLÁSI IMÁDAT?

7. A vallási imádat jellemző elemeit, ahogy azt a Segerdal-féle ítélet megállapította, érzelmi reakciók egész sora alkotja, amelyek a hétköznapi társadalmi érintkezés során az emberi kapcsolatokra ugyanúgy jellemzőek, viszont a vallási imádat során e magatartásmódokhoz kapcsolódik egyfajta hozzáadott mélység és szentség, amely egy transzcendens erővel – a Legfelsőbb Lénnel – fennálló alárendelt viszonyhoz méltó.
8. E Lény elképzelését, más vallási fogalmakkal együtt (pl. mennyország, pokol), már évszázadokkal ezelőtt bevezették. A közelmúltban az istenség fogalma mélyreható változásokon ment keresztül, mind a keresztény tradíciók belül, mind azon túl. Istent az eddiginél sokkal kevésbé látják antropomorf formában. Viszont ezzel a fogalmi fejlődéssel ellentétben a vallási imádat nyelve, illetve azok a magatartásmódok, amelyeket e nyelvhez definiálni kellene, és elő kellene hívni, alig változtak, ha változtak egyáltalán. A vallási imádatot leíró nyelv megtartja a személyes formát. Tekintetbe véve a teológiai fogalmakban végbement változásokat, a vallási imádat nyelve egyre inkább anakronisztikussá vált. A hódolat, az alázat, a fejet hajtás, a dicséret és a könyörgés még ma is helyénvaló magatartásmódok lehetnek azokban az emberi kapcsolatokban, amelyek az uralkodó és az alattvaló kontrasztján alapulnak (és enyhébb formában fennmaradhatnak más, kevésbé státuskülönbségen alapuló összefüggésekben is), de ritkán megfelelőek, amikor az istenségre többé nem „emberfeletti ember”-ként, hanem absztrakt formában tekintünk.
9. A britek többsége azt vallja, hogy hisz Istenben, ha az istenség általános értelemben van leírva, de a lakosság egészét tekintve csak egy kisebbség hisz egy *személyes* Isten létezésében. (Robin Gill kutatása azt mutatja, hogy azok, akik azt vallják, hogy hisznek valamiféle istenben, akármilyen széles körű és átfogó legyen is a meghatározás, az 1940-es években a megkérdezettek négyötödét tették ki, de ez a szám az 1990-es évekre visszaesett a megkérdezettek kétharmadára; a szűkebb, kifejezetten keresztény koncepciójú személyes Istenben hívők aránya ugyanebben az időszakban 43%-ról 31%-ra esett vissza.) Bár a vallási imádatot folytatók egyre inkább hajlottak arra, hogy ne higgyenek egy személyes Istenben, és az istenséget tekintsék inkább valamilyen szellemnek, hatalomnak vagy metafizikai alapelvnek, a vallási imádat – mostanra nem megfelelő – személyes nyelve fennmaradt. Ez tükrözte, hogy mekkora erővel rendelkezik ez a hagyományos nyelv az annak köszönhetően, hogy intézményesítve van az egyházi gyakorlatban, és a nagyközönség gondolkodása szerint szent és sérthetetlen.

- 10.* A 19. és 20. századi főáramú keresztény teológia egyik központi gondja a vallás demitologizálása volt. Ez a reform részben elvezetett ahhoz, hogy az istenség leírásához absztraktabb kifejezéseket használtak, és megváltak a primitív, antropomorfképi elemektől az istenség mind nyelvi, mind grafikus ábrázolása terén. Ezt az eljárást könnyebben végre lehetett hajtani a filozófiai szférában, mint a liturgia és a vallási imádat terén, ahol fennmaradtak bizonyos primitív és kevésbé kifinomult elemek. Az ismétlődően megjelenő tradicionális vallási imádati aktusok és viselkedésmódok megőrizték a személyes nyelvezetet, egy olyan megváltozott teológiai és filozófiai háttérrel, amelyben ez a nyelvezet összeegyeztethetlenné és idejétmúlttá vált.
- 11.* Néhány nonkonformista keresztény felekezet, amelyet nem köt annyira a tradicionális gyakorlat, kevésbé személyes módokon fejezi ki a vallási imádatot. A kvékerek nem látták szükségét annak, hogy közvetlenül szóljanak az istenséghez. A 18. században az unitarizmus megfosztotta az istenséget az emberi elemétől, hogy Isten kevésbé antropomorf formában jelenjen meg. A 19. században a keresztény tudomány, amely teológiáját tekintve unitárius, úgy igyekezett megoldani a nemi azonosság sokat vitatott kérdését, amellyel az istenség személyként való bármilyen felfogása szembe találta magát, hogy bevezették a segítségül hívó „Apa-Anya Isten” formulát, és kihirdettek hét nomenklaturális szinonimát az istenségre: Élet, Igazság, Szeretet, Elme, Lélek, Szellem, Elv, amelyek absztrakt metafizikai minőségekként foghatók fel.
- 12.* Tekintve ezeket a különféle hallgatólagos beismeréseket, miszerint megszemélyesített tulajdonságok nem alkalmazhatók kielégítően az istenségre, és a hierarchikus, barbár és középkori társadalmakból vett divatjamúlt megszólítási módok nem megfelelők, nem csoda, ha a 20. században létrejövő új spirituális mozgalmaknak olyan imádatot kifejező megszólítási módokat és imádati koncepciókat kell használniuk, amelyek sokkal kielégítőbben tükrözik a modern idők szellemiségét. Míg kezdetben esetleg felvonultathatják a hagyományos nyelvezetet és fogalmakat, ezt csak egy átmeneti fázis idejére teszik, hogy közérthető nyelven szólítsák meg lehetséges jövőbeli tagjaikat, amíg az új fogalmak gyökeret nem eresztenek, és bele nem olvadnak a kibontakozó új mozgalom tagjainak rendes nyelvhasználatába. Legalább egy darabig a tagok szellemileg kétnyelvűnek tűnnek, amíg ki nem békülnek az új kifejezési változatok rejtelveivel.
- 13.* Számos bejegyzett vallási felekezet van, amely nem a Segerdal-féle kritériumok szerint folytat vallási imádatot, ahogy azt az alábbi táblázat mutatja. Támadhat olyan kétség,

hogyan e kritériumok elégségesek-e annak meghatározására, hogy miből áll a vallási imádat: a tisztelet és a hódolat olyan viselkedésmódok, amelyekkel elég gyakran illetjük halandó embertársainkat – az időseket, a vezetőket, a példaképeket, a tanítókat. Ilyen esetekben ezek a magatartásmódok nem számítanak vallási imádatnak. Ráadásul a római katolikus egyházban is hódolnak a szenteknek, és tisztelik őket, de az egyházi tekintélyek elutasítanak minden olyan utalást, hogy ez vallási imádat lenne. Annak, hogy mi számít vallási imádatnak, az lenne a méltó próbája, hogy olyan magatartás legyen, amelynek funkcionálisan az a pontos célja, hogy összehangolódást hozzon létre a hívó és a Legfelsőbb Lény között, és biztosítsa a hívót arról, hogy reménykedhet a végső megváltásban. Ez a kritérium a vallási imádat funkcióján alapul, és erénye, hogy különféle kulturális formákhoz igazodhat, azonosítható ugyanolyanként, hiszen közös célra törekszik. Egy ilyen kritériumba az istenség természetének számos különféle felfogása belefér (például antropomorf isten, egyetemes törvény, végső meghatározottság, a lét alapja, életerő stb.). Absztraktabb – ezért szélesebb körben alkalmazható – fogalmat ad a vallási imádatról, és kerüli a kulturális sovinizmust és a vallási megkülönböztetést, amely a hagyományos keresztény kulturális formát tartja a vallási imádat és az istenség egyedüli igaz mintájának. Azok a rögzült elképzelések, amelyek megkívánják, hogy a vallási imádat társasági, kollektív és/vagy gyülekezeti legyen; hogy a Legfelsőbb Lény legyen a bíró, és a hívók egyénenként vagy kollektívan legyenek érdemtelenek, vétkes semmirekellők vagy legalábbis esdeklők; hogy a szertartások úgy azonosítsák a hívót, mint alárendelt, bűnös egyént, aki nyilvános önbemocskolást vagy akár önfeláldozást érdemel – ezek mind kizárólag a keresztény tradíciókból erednek. Semmi alapja annak a feltételezésnek, hogy a vallási imádatnak és az istenségnek feltétlenül ilyennek kell lennie. Továbbá ezek az értékek nehezen férnek össze a modern társadalom irányultságával, amely nagyobb individualizmust, illetve nemítélkező hozzáállás iránti növekvő igényt mutat; a bűntudat által motiváltságot megkérdőjelező posztfreudi szemlélettel; és a hierarchikus tekintély támadásával.

14. Lehet, hogy ennél messzebbre kell mennünk – hiszen nem minden általánosan elismert vallás hisz egy Legfelsőbb Lényben. Ezért ha a vallási imádatot a vallás elengedhetetlen részének tartjuk (ami talán kétséges és problematikus felvetés), magát az „imádat” szót valahogy úgy kellene definiálni, hogy „olyan gyakorlatok, amelyek célja kommunikációba hozni a személyt az alapvető szellemi valósággal”. És bármilyen formába is legyen öntve, ez a vallási imádat funkciója.

TÁBLÁZAT

VALLÁSI FELEKEZET	GYAKORLATOK ÉS MEGGYŐZŐDÉSEK ÖSSZEFOGLALÁSA	HIT EGY LEGFELSŐBB LÉNYBEN?	IMÁDAT A SEGERDAL-FÉLE KRITÉRIUMOK SZERINT?
A hinduizmus szánkhja iskolája	Nemteisztikus meggyőződésrendszer, amelyet a hindu vallás egyik ortodox iskolájaként ismernek el. Az őanyag és a lélek nemteremtett és elpusztíthatatlan. A karma meghatározza az ember ügyeit – az újjászületés múltbeli tettek következménye. A megváltás kiszakadás a reinkarnációból. A szenvedésnek és a szenvedés okainak ismerete az út a megszabaduláshoz. Mivel a karma határozza meg az életbeli esélyeket, tartózkodnak a könyörgő imától (amely más vallásokban gyakran a vallási imádat sarkalatos eleme). Az istenségre vonatkozó minden elképzelést elutasítanak – ateisztikus vallás.	Nincs hit egy Legfelsőbb Lényben.	Nincs.
Dzsainizmus	A hinduizmusból kivált vallás. Karma: A karma idegen elemei lehúzzák a lelket. A dzsainista világrendben nincs hely egy teremtő Isten számára. A nagy tanítók nem tekintendők isteninek, és nincs isteni kinyilatkoztatás. A dzsainizmus lényegében ateisztikus rendszer. „Dévák” (félistenek) létezését elismerik, de ezek nem határozzák meg az ember sorsát, és nem imádat tárgyai. A megváltás módja (az újjászületéseken való felülkerekedéssel) egy aszkéta etika gyakorlása, amely felszabadítja a lelket, és hatástalanítja a karmát.	Nincs Legfelsőbb Lény. Az ok és okozat törvénye az élet végső alapelve. A helyi dévák nem imádat tárgyai.	Nincs.

VALLÁSI FELEKEZET	GYAKORLATOK ÉS MEGGYŐZŐDÉSEK ÖSSZEFOGLALÁSA	HIT EGY LEGFELSŐBB LÉNYBEN?	IMÁDAT A SEGERDAL-FÉLE KRITÉRIUMOK SZERINT?
Taoizmus	A buddhizmus, az őskultuszok és a konfucianizmus nevű etikai rendszer mellett a kínai népeknél elterjedt taoizmus vallási kozmogóniát terjeszt; templomfesztiválokat szervez; átmeneti rítusokat nyújt. Misztikus tanításai olyan szellemlények és égi mesterek komplex univerzumát ölelik fel, akik uralkodnak a menny, a föld és az ember felett.	Hit különböző misztikus figurákban egy komplex kozmikus rend részeként, de nincs Legfelsőbb Lény mint olyan.	Nincs közvetlen megfelelés.
Théraváda buddhizmus	Az ok és okozat egyetemes törvénye létrehozza a karmát: véget nem érő újjászületések következnek, hacsak az egyént fel nem szabadítja a szenvedésre vonatkozó megvilágosodás. Nem posztulál semmilyen teremtő vagy megmentő istent. A megváltás személytelen módon történik, szenttelenséget és ezáltal egy etikai kódex betartását elérve, nem pedig rituális aktusokkal, és ez a módja a földi tapasztalatokon és az anyagi világon való felülemelkedésnek.	Nincs Legfelsőbb Lény. A dévák ugyanúgy alá vannak rendelve az újjászületés rendszerének, mint az emberek.	Nincs.
Nicsiren-buddhizmus	A buddhizmusnak ez az ága (Nicsiren, sz. Japán, 1222) úgy tekinti, hogy a Gautama Buddha további inkarnációi meghaladták az általa elhozott megvilágosodást. Az igazság bele van sűrítve a <i>Lótusz szútrába</i> , amelynek pusztá segítségül hívása elég az előnyök teljességének felszabadításához a hívők számára. A reinkarnálódott Buddhák nem istenek, pusztán a közvetítők, akiken keresztül egyre magasabb szintű világosság érhető el. Minden laikusnak megvan a lehetősége a buddhaság elérésére, és jogosult az e világi boldogságra.	Nincs. Az univerzumot az ok és okozat személytelen törvénye szabályozza – avagy a karma, ahogy az emberek megtapasztalják.	Nincs.

VALLÁSI FELEKEZET	GYAKORLATOK ÉS MEGGYŐZŐDÉSEK ÖSSZEFOGLALÁSA	HIT EGY LEGFELSŐBB LÉNYBEN?	IMÁDAT A SEGERDAL-FÉLE KRITÉRIUMOK SZERINT?
Kvékerek (Barátok Társasága)	Különleges hangsúlyt kap a „belső világosság” (a lelkiismeret hangja). Nincs rituálé, nincs hódolat, nincs esdeklés, nincs hivatalosan jóváhagyott hitvallás. A találkozók kollektív meditáció formájában zajlanak. Nem követelmény egy Legfelsőbb Lénybe vetett hit, bár nem tagadják a létezését, és sokan hisznek is benne.	Van lehetőség egy Legfelsőbb Lény elismerésére, de a kvékerizmus szellemisége ellenzi a hierarchiát és a felsőbbiséget.	Nincs.
Keresztény tudomány	Az ember tisztán szellemi lény, és az anyagi világ illúzió, aminek felismerése támogatja a testi gyógyulást, sőt a halhatatlanságot. Ezeket az elképzeléseket Jézusnak tulajdonítják, aki nem volt Isten, hanem ember és példakép. Van hit Istenben, akire gyakran utalnak hagyományos keresztény értelemben antropomorf istenként, de még inkább szinonimákkal: Elme, Lélek, Szellem, Elv, Élet, Igazság, Szeretet, amelyek közül egyik felé sem igazán helyénvalók a hagyományos nyelvezetben kifejezésre juttatott magatartásmódok. Mrs. Eddy (alapító, sz. 1820) szerint az „istentisztelet”-nek napi jó cselekedeteket kell jelentenie, nem nyilvános imádatot.	Van hit egy Legfelsőbb Lényben.	Csak részleges egybeesés.
Unitáriusok	Elutasítják a Szentháromság tanát, és megkísérlik összeegyeztetni a vallást és a józan észet. A hitvallások, doktrínák, bibliai tekintély és liturgiai formák tekintetében engedékeny unitáriusok inkább az etikai kötelezettségekre helyezik a hangsúlyt, mint a rituális teendőkre. Egyes unitáriusok bevallottan agnosztikusok vagy akár ateisták.	Nincs megkövetelve hit egy Legfelsőbb Lényben, és sok unitárius nem hisz egy Legfelsőbb Lényben.	Nincs.

A SEGERDAL-FÉLE KRITÉRIUMOK ALKALMAZÁSA NAPJAINK SZCIENTOLÓGIÁJÁRA

- 15.* Bármi is volt a helyzet 1970-ben, a Segerdal-féle ítélet idején, ma a Szcientológia Egyház tagjai gyülekezetként találkoznak egyrészt az alkalmi átmeneti rítusokon (gyerekek névadó ceremóniái, házasságkötések és temetések), másrészt a rendszeres heti vallási szertartásokon, és ezek a szertartások szabályos vallási imádati szertartások a Segerdal-ügyben megállapított kritériumok szerint.
- 16.* Vannak szabályos lelkészek, akik felelősek a szertartások előkészítéséért és az Egyház előírásai szerinti levezetéséért, amely előírások a keresztény felekezetek egyházi szabályainak megfelelői.
- 17.* A szertartások illedelmesek és méltóságteljesek. Az általános légkör kifejező és nyájas, és harmóniában van a Szcientológia tanításainak nyitott, pozitív, optimista jellegével.
- 18.* A Segerdal-féle ítéletben a vallási imádatról úgy tartották, hogy általánosságban tartalmazza egy hódolatban részesített tárgy segítségül hívását és a neki való fejet hajtást; e tárgy, lény vagy elem dicséretét; könyörgést, közbenjárást és hála kimutatását. E viselkedésmódoknak az imádatot folytatókban való kiváltása különböző vallásokban különféleképpen történik, de tipikusan a hit szóbeli megerősítésén, rituális aktusokban való részvételen és erőt adó szimbólumok (például a keresztény Eucharishtiában a kenyér és a bor) átvételén keresztül.
- 19.* A Szcientológia-szertartások az Egyház hitvallásának felolvasásával kezdődnek, amely az ember jogainak kinyilatkoztatása. Felületes olvasásra talán úgy tűnhet, hogy ez a hitvallás nem tesz eleget a vallási imádat jellemzőire vonatkozó elsődleges kritériumnak, amelyet Buckley a Segerdal-féle ítéletben megállapított, mégpedig, hogy kell lennie egy imádottnak, amelynek a hívők fejet hajtanak. De a tüzetesebb átolvasás nyilvánvalóvá teszi, hogy a hitvallás, bár hivatalosan nem jelenti ki Isten létezését, és nem is nyilvánítja ki a felsőbbrendűségét minden más lény fölött, valójában adottnak fogadja el a létezését. Annak kijelentésével, hogy „ezeket a[z emberi] jogokat semmilyen, Istennél kisebb erőnek nem áll hatalmában felfüggeszteni vagy érvényteleníteni”, közvetett utalás történik Isten létének és felsőbbrendűségének elismerésére, amelynek az emberiség alá van rendelve.

20. A vasárnapi szertartás tartalmaz imát, és mindig egy meghatározott imával zárul. Az ima középpontjában az emberi szabadság áll, és Istenhez könyörögnek, segítségét kérik, hogy ne legyen háború, szegénység és szükség, továbbá hogy engedje meg az emberi jogok teljes megvalósítását. Ez tehát egy közbenjáró ima. Arra kérik Istent, hogy járjon közben, hogy igazságosság és olyan állapotok jöhessenek létre, ahol az ember valóra válthatja a benne rejlő lehetőségeket. Utolsó mondatában az ima felszólítja Istent: „Adja Isten, hogy így legyen.”

KÖVETKEZTETÉS

21. Mivel a szcientológusok hisznek egy Legfelsőbb Lényben, és a gyülekezeti szertartásaik tartalmazzák a nagyrabecsülés és a tisztelet kifejezését e Legfelsőbb Lény iránt, és imával kérik ennek a Legfelsőbb Lénynek a közbenjárását, azt a következtetést vonom le, hogy a Szcientológia szertartásai ma megfelelnek a vallási imádat Segerdal-ügyben megállapított szűken vett kritériumainak – még akkor is, ha néhány főbb, egyetemesen elfogadott vallási felekezet szertartásai nem felelnek meg ezeknek a követelményeknek.

BRYAN RONALD WILSON

2002. február 8.

Oxford, Anglia

BRYAN RONALD WILSON

Bryan Ronald Wilson a szociológia címzetes docense az Oxfordi Egyetemen. 1963-tól 1993-ig az All Souls College munkatársa volt, majd 1993-ban nyugalmazott munkatárssá választották.

Több mint negyven éven át kutatta a kisebbségi vallási mozgalmakat Nagy-Britanniában és a tengerentúlon (mégpedig az Egyesült Államokban, Ghánában, Kenyában, Belgiumban, Japánban). Tevékenysége részeként elolvasta e mozgalmak kiadványait, és ahol lehetséges volt, személyesen érintkezett a tagjaikkal a találkozóiikon, szertartásaik során és otthonukban, emellett kritikailag véleményezte más tudósok munkáit.

A Londoni Egyetemen B. Sc. (Econ), illetve Ph. D. fokozatot, az Oxfordi Egyetemen pedig M. A. fokozatot szerzett. Kiadott munkáit 1984-ben az Oxfordi Egyetem a díszdoktori cím (D. Litt.) adományozásával ismerte el. 1992-ben a belga Leuveni Katolikus Egyetem tiszteletbeli doktorrá avatta.

1994-ben a Brit Akadémia tagjává választották.

Élete során a következő további tisztségeket töltötte be:

A Commonwealth Fund munkatársa (Harkness Alapítvány), Kaliforniai Egyetem, Berkeley, Egyesült Államok, 1957–58

Meghívott professzor, Ghánai Egyetem, 1964

Az American Council of Learned Societies munkatársa, Kaliforniai Egyetem, Berkeley, Egyesült Államok, 1966–67

Szociológiai kutatási tanácsadó, Padovai Egyetem, Olaszország, 1968–72

A Japán Társaság meghívott munkatársa, 1975

Meghívott professzor, Leuveni Katolikus Egyetem, Belgium, 1976; 1982; 1986; 1993

Meghívott professzor, Torontói Egyetem, Kanada, 1978

Meghívott vallásszociológia-professzor és vallástudományi tanácsadó, Mahidol Egyetem, Bangkok, Thaiföld, 1980–81

Meghívott munkatárs, Ormond College, Melbourne-i Egyetem, Ausztrália, 1981

Meghívott professzor, Queenslandi Egyetem, Ausztrália, 1986

Kitüntetett meghívott professzor, Kaliforniai Egyetem, Santa Barbara, Kalifornia, Egyesült Államok, 1987

Meghívott professzor, Szóka Egyetem, Hacsiodzsi, Japán, 1997

1971-től 1975-ig a Conférence Internationale de Sociologie Religieuse (a vallásszociológia világméretű szervezete) elnöke volt; 1991-ben a szervezet (amelynek mai neve: Société Internationale de Sociologie des Religions) tiszteletbeli elnökévé választották

A Society for the Scientific Study of Religion tanácsának tagja (Egyesült Államok) 1977–79

Több éven keresztül a *Journal for the Scientific Study of Religion* európai főszerkesztő-helyettese

Hat éven keresztül a *The Annual Review of the Social Sciences of Religion* társszerkesztője

Számos előadást tartott a kisebbségi vallási mozgalmakról Nagy-Britanniában, Ausztráliában, Belgiumban, Kanadában, Japánban, továbbá az Egyesült Államokban, és néhány alkalommal Finnországban, Franciaországban, Németországban, Olaszországban, Hollandiában, Norvégiában és Svédországban.

Igazságügyi szakértőként meghívták szektákkal kapcsolatos bírósági tárgyalásokra Nagy-Britanniában, Franciaországban, Görögországban, Hollandiában, Új-Zélandon és Dél-Afrikában, továbbá többször szolgáltatott bizonyítékot eskü alatt bíróságoknak

Ausztráliában, Lettorszában, Oroszországban, Spanyolországban és Franciaországban. Felkérték írásos szakértői bizonyíték benyújtására vallási mozgalmakkal kapcsolatban a Parlament alsóházának belügyi bizottsága részére.

Egyéb munkái mellett tizenegy könyvet adott ki, amelyeket részben vagy teljesen a kisebbségi vallási mozgalmaknak szentelt:

Sects and Society: the Sociology of Three Religious Groups in Britain, London: Heinemann and Berkeley, University of California Press, 1961; újranyomás: Westport, Conn., Egyesült Államok, Greenwood Press, 1978

Patterns of Sectarianism (ed.) London: Heinemann, 1967

Religious Sects, London: Weidenfeld and Nicholson; New York: McGraw Hill, 1970 (fordításban megjelent franciául, németül, spanyolul, svédül és japánul)

Magic and the Millennium, London: Heinemann; New York: Harper and Row, 1973

Contemporary Transformations of Religion, London: Oxford University Press, 1976 (fordításban megjelent olaszul és japánul)

The Social Impact of the New Religious Movements (ed.) New York: Rose of Sharon Press, 1981

Religion in Sociological Perspective, Oxford: Clarendon Press, 1982 (fordításban megjelent olaszul, románul és bolgáruul; japán fordítás előkészületben)

The Social Dimensions of Sectarianism, Oxford: Clarendon Press, 1990

A Time to Chant: the Soka Gakkai Buddhists in Britain, [with K. Dobbelaere] Oxford: Clarendon Press, 1994 (japán fordítás: 1997)

New Religious Movements; Challenge and Response, [co-edited with Jamie Cresswell] London: Routledge, 1999

Global Citizens: The Soka Gakkai Buddhists in the World, [co-edited with David Machacek] Oxford: Clarendon Press, 2000

Emellett a kisebbségi vallási mozgalmak témájában több mint 30 cikket közölt szerkesztett munkákban és tudományos folyóiratokban Nagy-Britanniában, Belgiumban, Horvátországban, Franciaországban, Németországban, Indiában, Japánban, Hollandiában, Norvégiában, Svájcban és az Egyesült Államokban. Készített cikkeket az *Encyclopaedia Britannica*; az *Encyclopaedia of the Social Sciences*; az *Encyclopaedia of Religion*; az *Encyclopédie des religions* (Párizs); és az *Enciclopedia Italiana* (Róma) című kiadványokba.

Azok között a mozgalmak között, amelyekkel kapcsolatban kutatást végzett, a Szcintológia Egyház is szerepelt. Nem tagja és soha nem volt tagja ennek az Egyháznak, illetve bármelyik társszervezetének. Kutatómunkáját a szenttelen tárgyilagosság és az etikai semlegesség elveivel összhangban végezte, a társadalomtudományok akadémiai hagyományaihoz híven.

